

**T.C. TARIM VE
ORMAN BAKANLIĞI**

**TÜRKİYE
YÜZYILI**

KAMUOYUNDA GÜNDEME GELEN

İDDİALAR

GERÇEKLER

**KAMUOYUNDA
GÜNDEME GELEN
İDDİALAR
GERÇEKLER**

Bu yayın,
T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı tarafından
Ekim 2025 tarihinde hazırlanmıştır.
Tüm yayın hakları T.C. Tarım ve Orman Bakanlığına aittir.

ÖN SÖZ

Küresel ısınma, pandemi, savaşlar ve doğal afetlerin yol açtığı yeni dünyanın yeni üretim normalleri, ülkeleri daha fazla ve planlı üretime yöneltmiş, "gıda milliyetçiliği" kavramını gündeme getirmiştir.

Türkiye Yüzyılı'nda da yeni başarı hikâyeleri yazma azmiyle yolumuza devam ediyoruz. Dünyanın yeni normalinde ülkemizin tarımsal üretimdeki potansiyelini daha ileri taşıyacağız.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde ve işaret ettiği hedefler doğrultusunda hayata geçireceğimiz "Türkiye Yüzyılı Tarım ve Orman Vizyonu"muz ile üreticilerimizin güçlendirilmesi önceliğimizdir.

Gıda üretim sistemlerinin olası tüm risklere karşı dayanıklı ve güçlü bir yapıya kavuşturulması için her türlü tedbiri alırken vatandaşlarımızın güvenilir gıdaya makul fiyatlarla erişebilmesi temel hedefimizdir.

Dünyadaki değişim ve gelişmelerin gerekli kıldığı yapısal dönüşümü, üretime gönül vermiş çiftçilerimizle başaracağız. Türkiye Yüzyılı'nı, üretimin ve üreticinin yüzyılı yapacağız.

Bu değişim ve gelişim sürecinde ortak aklın önünü açacak yapıcı eleştirinin Bakanlığımızın çalışmalarına katkı sunacağına yürekten inanıyoruz. Bununla birlikte medya organlarında ve sosyal medyada Bakanlığımızın politika ve uygulamalarına yönelik dezenformasyon faaliyetleri yürütüldüğüne de üzüntüyle şahit olmaktayız.

Tarım ve orman alanında büyük özveriyle çalışan tüm kesimler ile personelimizin emeklerine sahip çıkmak ve kamuoyunu doğru bilgilendirmek adına "Kamuoyunda Gündeme Gelen İddialar Gerçekler" kitapçığını hazırladık. Asılsız iddialara karşı gerçeklerin yer aldığı bu kitapçıkta, merak ettiğiniz soruların cevaplarını bulacak, güzel ülkemizin sahip olduğu üretim gücüyle gurur duyacaksınız.

Türkiye Yüzyılı'nın, bereketin ve bolluğun yüzyılı olması dileğiyle...

İbrahim YUMAKLI
Tarım ve Orman Bakanı

Kamuoyunda Gündeme Gelen İddialar

	<u>Sayfa</u>
 <u>Tarımsal GSYH’de Sürekli Düşüş Yaşanıyor</u>	1
 <u>Türkiye Tarım Ürünlerinde İthalatçı Bir Ülke Konumuna Geldi</u>	2
 <u>Üreticiye Yeterli Destek Verilmiyor</u>	3
 <u>Tarımsal Destekler Kırsala Ulaşmıyor</u>	4
 <u>Gıda Denetimi Önemszenmiyor</u>	7
 <u>İhraç Edilen ve Herhangi Bir Nedenle Geri Dönen Ürünler, İç Piyasaya Kontrol Edilmeden Sürülmekte</u>	8
 <u>Bitkisel Üretimimiz Azalıyor</u>	9
 <u>Ülke Olarak Yeterli Olduğumuz Hiçbir Ürün Yok</u>	10
 <u>Tarım Arazilerinin Ekilişi Azalıyor</u>	11

Çiftçi Sayısı Azalıyor

12

Ülkemiz Toprakları Kullanılmıyor,
Venezuela'dan Arazi Kiralanıyor

13

Nışasta Bazlı Şeker Nedeniyle
Pancar Şekeri Üretimi Azaldı

14

Türkiye Buğday İthal Eden
Ülke Konumuna Geldi

15

Ülkemiz Saman İthalatına Muhtaç Hâle Geldi

16

Mazot ve Gübre Destekleri Kaldırıldı

17

Ülkemiz Tohumculukta Dışa Bağımlı Hâle Geldi

18

Et ve Süt Sektörüne Bakanlık Tarafından
Üreticiyi Koruyan Hiçbir Müdahale Yapılmıyor

20

Hayvan Varlığımız Sürekli Azalıyor

22

Türkiye Su Ürünlerinde İthalatçı Bir Ülke
Konumuna Geldi

23

Gıdada GDO Denetimi Yapılmıyor

24

Tüketici Sağlığını Koruyacak
Düzenlemeler Yapılmıyor

25

Yerel (Ata) Tohum Çeşitlerinin
Satışı Yasaklandı

27

Ülkemizde Bitki Gen Kaynakları Korunmuyor

29

Ülkemizde Yeşil Alanlar Azalıyor

30

Toprak Varlığımız Hızla Azalıyor

31

Orman Yangınlarına Müdahale Edilmiyor

32

Yeterli Fidan Dikimi Yapılmıyor

34

Sulama Yatırımları Yetersiz

36

Kuraklıkla İlgili Hiçbir Önlem Alınmıyor

38

AOÇ Arazi Varlığında Azalmalar Yaşanıyor ve
Yeterli Ağaçlandırma Yapılmıyor

41

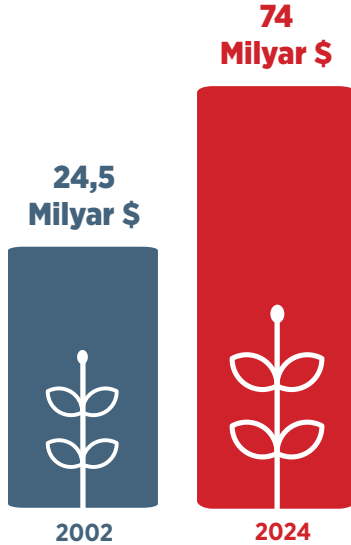

Tarımsal Gayrisafi Yurt İçi Hasılda Sürekli Düşüş Yaşanıyor

Tarımsal GSYH'de Önemli Artışlar Sağlandı

2003-2024 döneminde tarımsal gayrisafi yurt içi hasılda önemli artışlar yaşandı. Cari fiyatlarla 2002 yılında **24,5 milyar dolar** olan tarımsal GSYH, 2024 yılında **%202** artışla **74 milyar dolara** yükseldi.

Kaynak: Dünya Bankası

Tarımsal gayrisafi yurt içi hasılda **%202** oranında artış sağlandı.

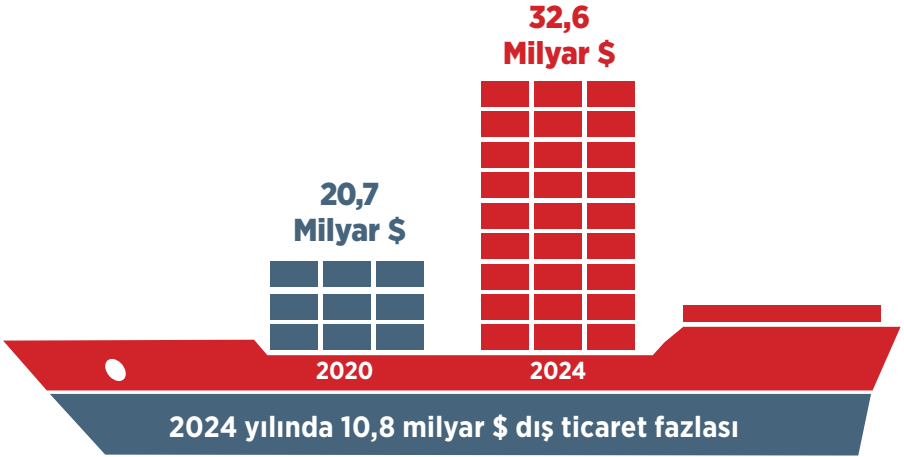

Türkiye Tarım Ürünlerinde İthalatçı Bir Ülke Konumuna Geldi

Türkiye, Tarım ve Gıda Ürünlerinde Net İhracatçıdır

Türkiye, tarım ve gıda ürünleri dış ticaretinde net ihracatçı bir ülkedir.

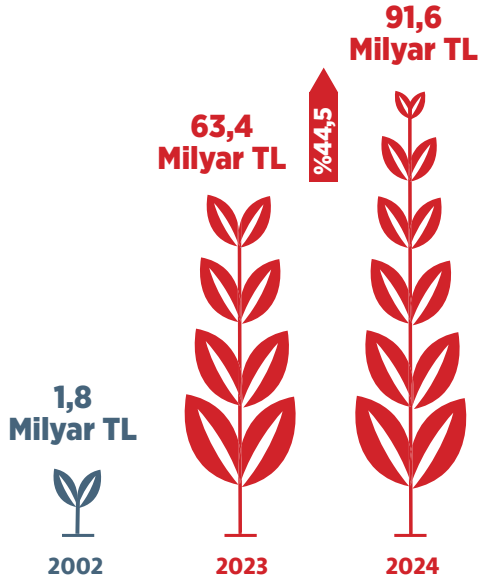

- Son 5 yılda ihracatta %57,5 artış sağlandı.

Üreticiye Yeterli Destek Verilmiyor

Tarımsal Destekleri Artırdık

- 2025 yılında tarımsal desteklemeler için 135 milyar TL kaynak ayrılmıştır.

Kırsalda, 98 Bin Projeye 283 Bin İstihdam Sağladık

Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı – Kırsal Kalkınma (IPARD): 2011-2025 (Eylül) döneminde işlemleri tamamlanan **26.609 projeye** günümüz rakamlarıyla **97,7 milyar TL** hibe ödemesi yapılmış, bu hibeler sayesinde **207,2 milyar TL** yatırım gerçekleştirilmiştir. Bu yatırımlarla **105.788** kişiye istihdam sağlanmıştır.

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı (KKYDP): 2006-2025 (Eylül) döneminde **20.856 projeye** günümüz rakamlarıyla **61 milyar TL** hibe yapılmış ve **126.877 kişiye istihdam** sağlanmıştır. Ayrıca **299.320 makine ekipman** alımı için **22,4 milyar TL** destek verilmiştir.

Genç Çiftçi Projesi: 2016-2018 döneminde toplam **48 bin genç çiftçimizin** projesine günümüz rakamlarıyla **17,6 milyar TL** hibe desteği sağlanmıştır.

Hibe programları sayesinde;

- Kırsal kalkınma alanında gerçekleştirdiğimiz **97.878 proje** (KKYDP, IPARD, Genç Çiftçi, Uzman Eller) toplam **177,2 milyar TL** hibe ödemesi ile **283.078** yurttaşımıza istihdam sağlanmıştır.
- **Kırsal Dezavantajlı Alanlar Kalkınma Projesi:** 600 m rakımın üzerindeki dezavantajlı alanlarda yaşayan küçük ölçekli çiftçilerimizin yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ve üretimin pazara entegrasyonunu sağlamak amacıyla 2018-2027 yılları arasında gerçekleştirilen projeye üreticilerimize **73,5 milyon avro** destek sağlanacaktır. **Adana, Mersin, Osmaniye, Kahramanmaraş,**

Kastamonu, Bartın, Sinop ve Çankırı illerinde, 68 ilçe ve 2.718 köyde uygulanan projede altyapı yatırımlarıyla birlikte kadın ve erkek çiftçilere, genç çiftçilere, hassas gruplara (ekonomik olarak dezavantajlı kadın ve gençler, engelli bireyler), kooperatiflere ve KOBİ'lere %70-100 aralığında belirlenen oranlarda destek verilmektedir.

- **Göksu-Taşeli Havzası Kalkınma Projesi:** Konya ve Karaman illerinin 600-1.800 m rakımda yer alan dağlık kesimlerindeki 11 ilçe ve 247 köyde kırsal yoksulluğu azaltmak amacıyla 2017-2025 yılları arasında gerçekleştirilen projeyle üreticilerimize 22,3 milyon avro destek sağlanacaktır. Bu kapsamda, altyapı yatırımlarıyla birlikte kadın ve erkek çiftçilere, genç çiftçilere, göçerlere, hassas gruplara (ekonomik olarak dezavantajlı kadın ve gençler, engelli bireyler), kooperatiflere ve KOBİ'lere %70-100 aralığında belirlenen oranlarda destek verilmektedir.

- **Türkiye Dayanıklı Peyzaj Entegrasyonu Projesi:** Entegre peyzaj yönetimini güçlendirmek ve hedeflenen bölgelerde kırsal topluluklar için iyileştirilmiş geçim fırsatlarına ve dayanıklı altyapıya erişimi artırmak amacıyla Ordu, Tokat, Çorum, Sivas ve Yozgat illerinde uygulanan projede belirlenen konularda üreticilerimize %70 destek verilmektedir. 2021-2027 yılları arasında gerçekleştirilecek projeye üreticilerimize **17,8 milyon avro** destek sağlanacaktır.
- **Kırsal Kalkınmada Uzman Eller Projesi:** 81 ilimizde, kırsal alanda/kırsal mahallede yaşayan/yaşamayı taahhüt eden, tarım, hayvancılık, ormancılık, gıda ve su ürünleri alanlarında eğitim veren üniversitelerin fakülte ve meslek yüksekokulları ile Millî Eğitim Bakanlığına bağlı tarım, hayvan yetiştiriciliği ve sağlığı, laboratuvar hizmetleri ve gıda teknolojisi alanlarında eğitim veren lise ve dengi okul mezunlarının, mahallinde uygulayacakları projeler için proje başına 250 bin TL'ye kadar hibe desteği verilmektedir.
- Bu kapsamda 2020-2025 döneminde **2.413 projeye** günümüz rakamlarıyla **931 milyon TL** hibe desteği verilmiştir.
- **Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı – Kırsal Kalkınma (IPARD) / Yerel Kalkınma Stratejilerinin Geliştirilmesi, LEADER Yaklaşımı:** LEADER tedbirinin akreditasyonu AB Komisyonu tarafından 2018 yılı sonunda onaylanmıştır. AB aday ülkeleri içerisinde LEADER tedbiri ilk olarak Türkiye'de uygulanmaya başlanmıştır. Mevcut durumda 26 IPARD ilinde uygulanmaktadır. Uygulama illeri: Ankara, Amasya, Çorum, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır, Erzurum, Kastamonu, Manisa, Ordu, Samsun, Şanlıurfa, Balıkesir, Burdur, Bursa, Çankırı, Elazığ, Erzincan, Giresun, Hatay, Isparta, Karaman, Kütahya, Muş, Uşak ve Yozgat.
- Bugüne kadar **98** Yerel Eylem Grubuna günümüz rakamlarıyla **635,6 milyon TL** destek ödemesi yapılmıştır.

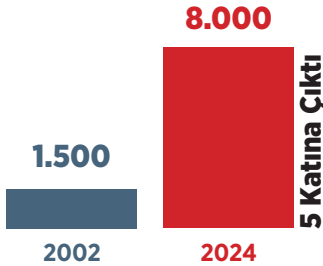
Gıda Denetimi Önemsenmiyor

Gıdalar Tarladan Sofraya Her Aşamada Denetleniyor

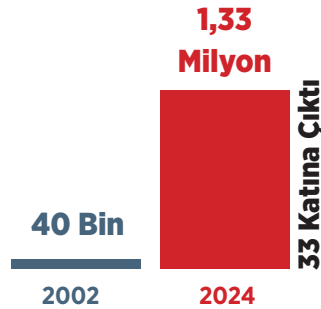

- Bakanlığımız tarafından gıda üretim, satış ve toplu tüketim yerlerine yönelik denetim sayısı her geçen yıl artırılarak sürdürülmektedir.
- 1 Ekim 2025 tarihi itibarıyla **948.139** gıda denetimi yapılmıştır.
- Gıdaların uygunluk kontrolleri, **39** kamu laboratuvarı, Bursa Gıda Yem Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Ulusal Gıda Referans Laboratuvar Müdürlüğü ve **97** özel gıda kontrol laboratuvarında yapılmaktadır.
- "Tüketici en iyi denetçidir." yaklaşımıyla 14.02.2009 tarihinden bu yana 7/24 hizmet veren "**Alo 174 Gıda Hattı**" ile şikâyet ve talepler değerlendirilerek cevaplandırılmaktadır. 1 Ekim 2025 tarihi itibarıyla **3 milyon 333 bin başvuru** alınmıştır.

Denetçi Sayısı

Denetim Sayısı

**İhraç Edilen ve Herhangi Bir Nedenle Geri Dönen Ürünler,
İç Piyasaya Kontrol Edilmeden Sürülmekte**

Ülkemiz Mevzuatına Uygun Olmayan Ürünlerin Yurda Girişine İzin Verilmemektedir

- Ülkemizden ihraç edilen ve herhangi bir nedenle ülkemize geri dönen ürünlerin tamamında; öncelikle gümrükte ayniyat tespiti yapılmakta, ayniyat tespiti yapıldıktan sonra ürünler Bitki Karantinası Yönetmeliği/Türk Gıda Kodeksi/Yem Mevzuatı kapsamında yüzde 100 bitki sağlığı ve gıda/yem güvenirliliği yönünden resmî kontrollere tabi tutulmaktadır.
- Yapılan resmî kontroller sonucunda, ülkemiz mevzuatına uygunluğu tespit edilen ürünlerin yurda girişine izin verilmektedir.
- **Ancak ülkemiz mevzuatına uygun olmayan ürünlerin ülkemize girişine (piyasaya arzına) katiyen izin verilmemektedir.**

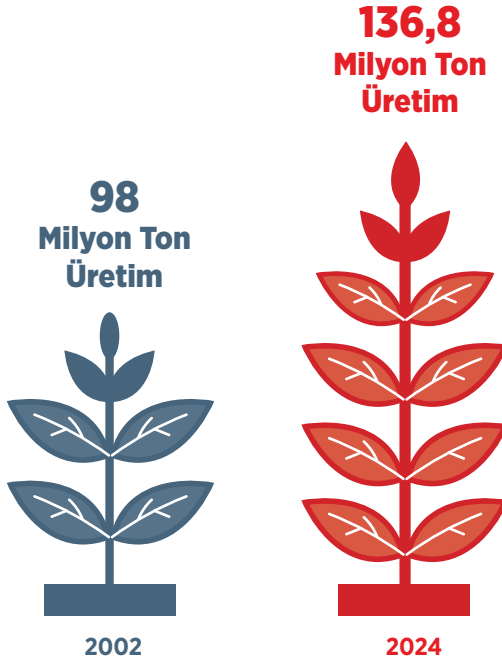

Bitkisel Üretimimiz Azalıyor

Bitkisel Üretimimiz %40 Arttı

Domates, havuç, çeltik, patates, yer fıstığı, armut, kayısı, incir, nar, Antep fıstığı, badem, ceviz, zeytin, zeytinyağı, kuru soğan ve biber gibi birçok üründe üretim rekorları kırdık.

2025 yılında bitkisel üretim miktarı TÜİK I. tahmin verilerine göre 125,9 milyon ton olacağı öngörülmüştür.

Kaynak: TÜİK-Tahıllar (pirinç dâhil) baklagiller ve yağlı tohumlar (yem bitkileri hariç), çok yıllık bitkisel ürünler ile sebze ve kavun-karpuz, kök ve yumruların üretim verileri

Ülke Olarak Yeterli Olduğumuz
Hiçbir Ürün Yok

Türkiye Birçok Üründe Kendine Yeten Bir Ülkedir

Bazı Bitkisel Ürünlerde Yeterlilik Oranları

Buğday (durum)
%229

Şeker Pancarı
%100

Patates
%102

Nohut
%115

Kuru Soğan
%105

Fındık
%574

İncir
%332

Kayısı
%379

Bazı Hayvansal Ürünlerde Yeterlilik Oranları

Süt
%135

Kırmızı Et
%93

Tavuk Eti
%113

Yumurta
%114

Bal
%110

Bakla (taze), bezelye (taze), biber, domates, havuç, hıyar, sarımsak, taze fasulye, lahana, kavun, karpuz, patlıcan, pırasa, limon, mandalina, portakal, altıntop, çilek, dut, nar, kestane, Antep fıstığı, üzüm, elma, armut, ayva, şeftali, erik ve kiraz gibi pek çok üründe de yeterlilik oranları %100'ün üzerindedir.

Ayrıca ülkemiz; fındık, kiraz, ayva, incir, keçiyoynuzu ve kayısı üretiminde dünyada birinci sıradadır.

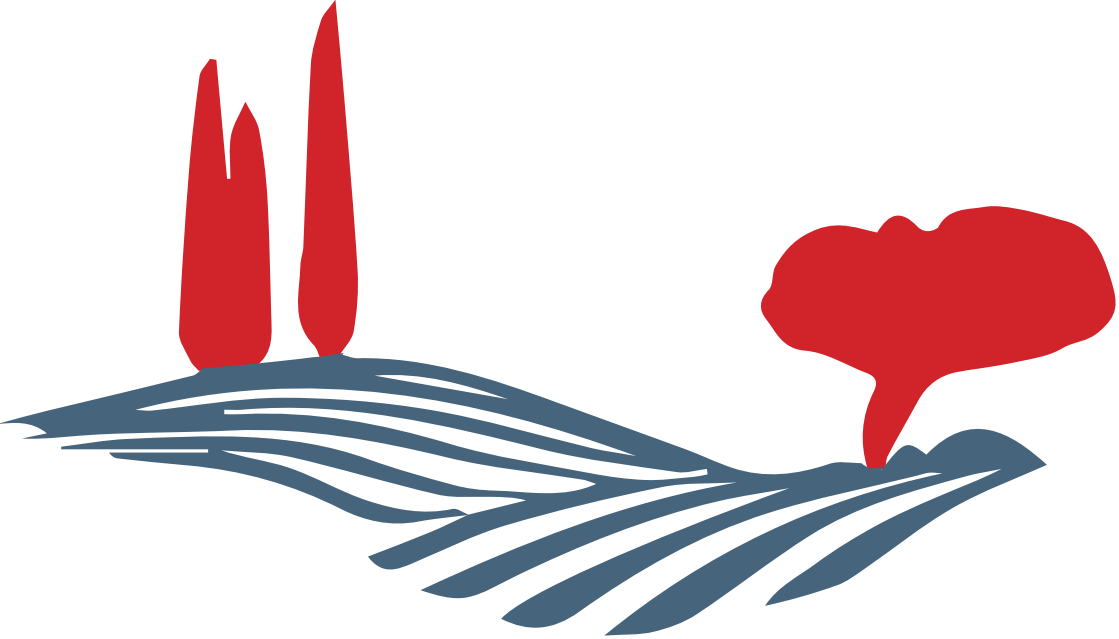

Son İki Yılda 1,41 Milyon Dekar Alanı Üretime Kazandırdık

Bakanlığımızca bitkisel üretimin artırılması kapsamında atıl ve boş alanların, nadas alanlarının tarımsal üretime kazandırılmasına yönelik faaliyetler sonucunda 2024 yılında bir önceki yıla göre;

- Toplam işlenen alanda **530 bin dekar** artış yaşanmış,
- Nadas alanları **1,59 milyon dekar** azaltılmış,
- Tarla bitkileri ekiliş alanı **777 bin dekar** artırılmıştır.

Çiftçi Sayısı Azalıyor

Çiftçi Sayısı Son Yıllarda Artış Göstermektedir

Bakanlık Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) kayıtlarına göre çiftçi sayısı son beş yılda sürekli artmıştır. Ayrıca sisteme kayıtlı arazi miktarı da artmaktadır.

Yıl	ÇKS Kayıtlı Çiftçi Sayısı	ÇKS Kayıtlı Ekili Alan (dekar)
2021	2 milyon 173 bin	151 milyon 643 bin
2022	2 milyon 178 bin	153 milyon 744 bin
2023	2 milyon 246 bin	156 milyon 265 bin
2024	2 milyon 341 bin	165 milyon 346 bin
2025	2 milyon 363 bin	170 milyon

ÇKS Yönetmeliği'nde yapılan değişiklik ile mülkiyet durumuna bakılmaksızın tarımsal üretim yapılan arazilerin taahhütname ile kaydı yapılabilmektedir.

Tarımsal faaliyet yapan ancak mülkiyet ve mirasçılık sorunları nedeniyle ÇKS'ye kayıt olamadığı için tarımsal desteklerden, tarım sigortalarından ve hazine faiz destekli kredilerden yararlanamayan üreticilerimiz değişiklik sayesinde bu imkânlardan yararlanabilmektedir.

Ülkemiz Toprakları Kullanılmıyor,
Venezuela'dan Arazi Kiralanıyor

Bakanlığımızca Yurt Dışında Arazi Kiralanması Söz Konusu Değildir

- 2050'li yıllarda nüfusu 100 milyonun üzerine çıkması beklenen Türkiye'nin tarımsal üretimini artırması aklın ve bilimin bir gereğidir.
- Ülkemizin tarım politikalarında önceliği, **tüm tarım alanlarımızın verimli bir şekilde kullanılması ve çiftçimizin desteklenmesidir.**
- Türkiye; tarımsal üretim, tarım teknolojileri ve gıda sanayiinde **dünyanın önde gelen ülkelerinden** biridir. Pek çok ülkeye bu alanlarda ürün, hizmet ve teknoloji ihracatı gerçekleştirmektedir.
- Bakanlığımız, **özel sektör aracılığıyla** yabancı ülkelere yatırım imkânları geliştirme konusunda **yeni bir vizyon** belirlemiştir.
- Yurt dışında tarımsal yatırım yapmak konusunda **karar verici özel sektör** olacaktır.
- Bakanlık olarak görevimiz, firmalarımızı yatırım yapılabilecek ülkeler hakkında **bilgilendirmek ve onların haklarını koruyacak hukuki bir zemin** oluşturmaktır.
- Dünya Ticaret Örgütünün raporlarına göre yaklaşık 41 ülke, başka ülkelerde arazi kiralamıştır (Örneğin İngiltere 4,4 milyon hektar, ABD 3,7 milyon hektar).
- Kendi sınırları dışında tarımsal yatırım yapan ve/veya arazi kiralayan ülkelerin söz konusu yatırımlarını bugünler için değil gelecekte dünya gıda piyasasında söz sahibi olmak için gerçekleştirdikleri aşîkârdır.
- Bu ortamda Türkiye'nin küresel gıda piyasasındaki yerinin korunması ve sağlamlaştırılması adına Bakanlığımızın yeni vizyonu büyük önem kazanmıştır.
- Bu vizyoner yatırımlar sayesinde, öncelikle stratejik ürünlerin temininde, sınırlı sayıdaki ülkelere bağımlılığın azaltılması sağlanacaktır.

Niřasta Bazlı şeker Nedeniyle Pancar şekeri Üretimi Azaldı

Pancar şekeri Üretimi Arttı

- Halkımızın tükettiği şekerin **%97,5'i** pancardan elde edilmektedir.
- Niřasta Bazlı şeker kotaları **%10'dan %2,5'e** indirilmiştir.
- şeker üretimi; 2002 yılında **2,16 milyon ton** iken 2024/2025 döneminde **%25 artışla 2,7 milyon tona** yükselmiştir.
- Dekara pancar verimi; 2002 yılında **4,4 ton** iken bu değeri 2024/2025 döneminde **%55 artışla 6,8 tona** yükselmiştir.
- 2002 yılında **16,5 milyon ton** olan toplam pancar üretimimiz, 2024/2025 döneminde yaklaşık **%36 artışla 22,4 milyon ton** olarak gerçekleşmiştir.
- 2025/2026 döneminde yaklaşık **21,5 milyon ton** pancar üretimi beklenmektedir.

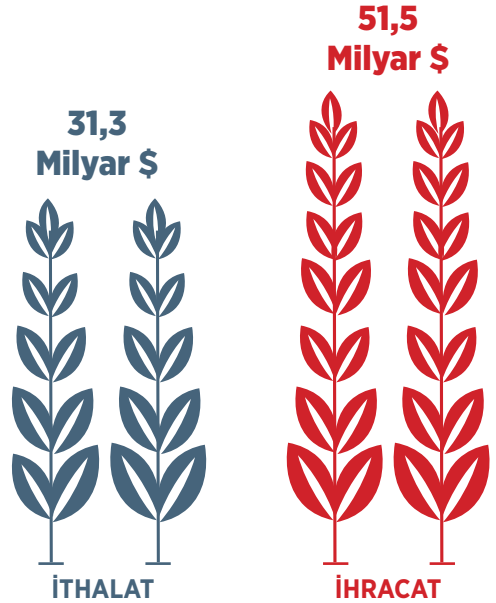

Türkiye Buğday İthal Eden Ülke Konumuna Geldi

Buğday Unu İhracatında Dünyada 1'inci Sıradayız

- Buğdayda, Dahilde İşleme Rejimi (DİR) kapsamında ihracat bazlı ithalat yapıyoruz. Aldığımız buğdayı un, makarna, irmik vb. olarak ihraç ediyoruz.
- Buğday unu ihracatında ülkemiz 2002 yılında dünyada 11'inci sırada iken 2005 yılından beri **dünyada 1'inci sırada** yer almaktadır.
- 2002 - 2025 (Ağustos ayı sonu itibarıyla) yılları arasında mamul maddenin (un, makarna, irmik, bisküvi, bulgur vb.) buğday karşılığı dahil **108,8 milyon ton** ithalat yapılmışken, **120,4 milyon ton** ihracat yapılmıştır.
- Değerde **20,2 milyar \$**, miktarda ise **11,6 milyon ton** dış ticaret fazlamız vardır.

2002-2025 Ağustos Dönemi

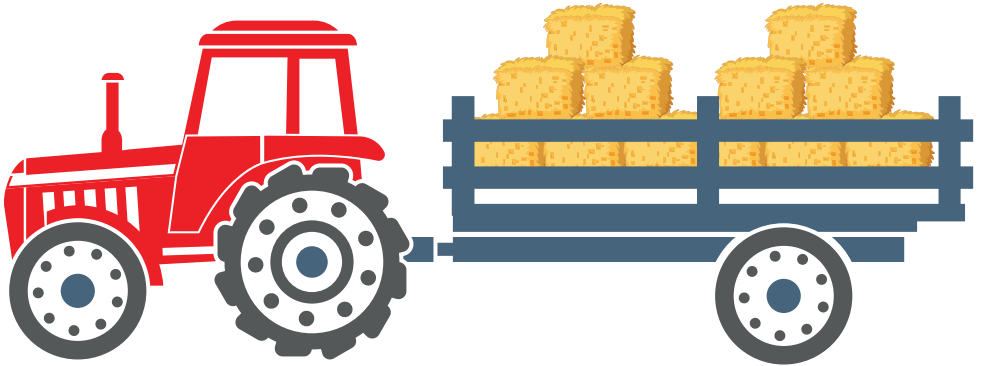

Ülkemiz Saman İthalatına Muhtaç Hâle Geldi

Saman Üretiminde Kendimize Yeter Durumdayız

- Ülkemizin saman üretimi yıllık 25 milyon ton olup hayvancılıkta 19 milyon ton saman tüketilmektedir. Geri kalan miktar; kâğıt endüstrisinde, mantar yetiştiriciliğinde ve hayvan altlığı olarak kullanılmaktadır.
- 2023 yılında saman ithalatı 99 ton olup 2.501 ton saman ihracatı yapılmıştır.
- 2024 yılında saman ithalatı 39 ton olup 27.490 ton saman ihracatı yapılmıştır.
- 2025 yılının ilk sekiz ayında saman ithalatı 11 ton olup 15.247 ton saman ihracatı yapılmıştır.

Mazot ve Gübre Destekleri Kaldırıldı

Mazot ve Gübre Desteği Devam Ediyor

- Yeni destekleme modelimizde temel destek katsayı değeri mazot ve gübre maliyetleri baz alınarak belirlenmiştir.
- Planlama kapsamındaki ürünlerden havzasında üretilenlere ve planlama kapsamı dışındaki diğer ürünlerin tamamına **Temel Destek veriyoruz.**
- Böylece ÇKS'ye kayıtlı üreticilerimize verilen temel destekle **mazot maliyetinin %50'si, gübre maliyetinin %25'ini** karşılıyorruz.
- Ayrıca planlama kapsamındaki ürünleri havzasında üretenlere ilave olarak **Planlı Üretim Desteği** veriyoruz.
- Bu destekle birlikte planlı üretime uygun üretim yapan üreticilerimizin **mazot maliyetinin %100'ü, gübre maliyetinin %50'sini** karşılıyorruz.
- Diğer yandan tarımsal yer altı su kısıtının olduğu havzalarda suyu az tüketen ürünleri üreten çiftçilerimize verilecek **Su Kısıtı Desteęiyle toplam mazot ve gübre maliyetinin tamamını** karşılamış olacağız.

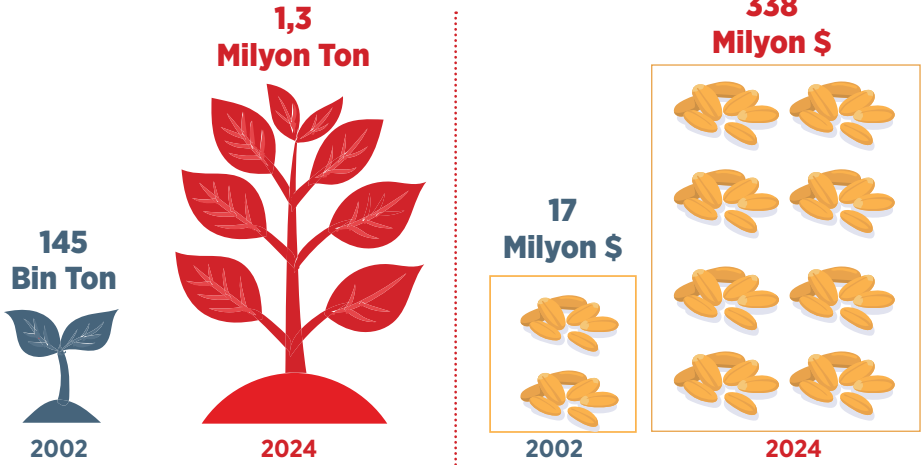

Ülkemiz Tohumculukta Dışa Bağımlı Hâle Geldi

Türkiye Tohum Üreten ve İhraç Eden Bir Ülkedir

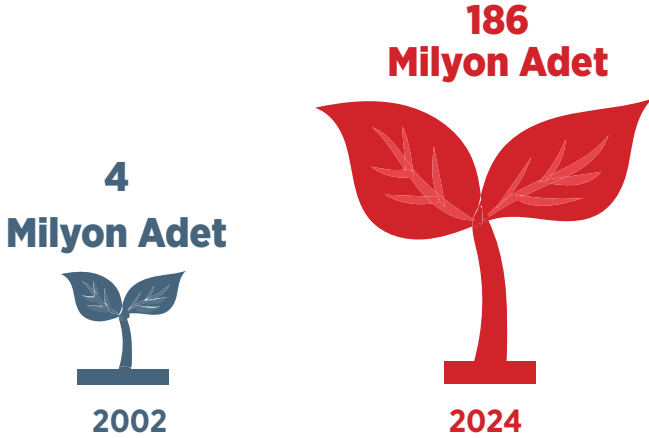
- Türkiye'yi tohum üreten ve ihraç eden bir ülke hâline getirdik. Hâlihazırda **103 ülkeye** tohum ihracatı yapmaktayız.
- Tohum dış ticaretinde ihracatın ithalatı karşılama oranı, 2002'de **%31** iken 2024 yılında **%117'dir**.

Kaynak: TOB, TÜİK

- Tohumluk üretimimiz **son 22 yılda 9 katına** çıkmıştır.
- Tohum ihracatımız **son 22 yılda 20 katına** çıkmıştır.
- Bakanlığımızca sertifikalandırılan tohumlukların satışında KDV oranı %1'e indirilmiştir.
- Tohum ve fidan ilk kez bu dönemde destekleme kapsamına alınmıştır.

- Sertifikalı tohum kullanım desteğine ilişkin 2026 üretim yılı birim destekleme rakamlarından arpa, buğday, çavdar, tritikale, yulaf, çeltik ve kuru fasulyede % 42, nohut, mercimek, patates, susam, kolza (kanola), yer fıstığı, yonca, korunga, fiğ, soya, yem bezelyesi, ayçiçeği (yağlık) ve mısırdaki % 27 oranında artış yapılmıştır.
- Ayrıca ayçiçeği (yağlık) ürününün kamu araştırma enstitüleri ve üniversiteler tarafından yurt içinde ıslah edilerek tescil edilmiş çeşitleri ile mısır, soya ve patates ürünlerinin ise yurt içinde ıslah edilerek tescil edilmiş çeşitleri destekleme kapsamına alınmıştır.
- Hububat ürünleri ekilişlerinin güz döneminde yapılıyor olması nedeniyle, üreticilerimizin kaynağa en fazla ihtiyaç duyduğu bu dönemde, temel girdilerden olan sertifikalı tohum için sertifikalı tohum kullanım desteği 2025 üretim yılı ödemeleri Ekim ayı içerisinde ödenmeye başlanacaktır.

- 2002 yılında **4 milyon adet** olan sertifikalı fide/fidan üretimi, 2024 yılında yaklaşık **46 katına çıkarak 186 milyon adede** yükselmiştir.
- Meyvecilikte kullanılan fidan ve fidelerin **%99'u** yurt içinde üretilip sertifikalandırılmaktadır.

Et ve Süt Sektöründe Üreticiyi Koruyan Hiçbir Müdahale Yapılmıyor

Üretici ve Tüketicilerimizi Koruyoruz

Et ve Süt Kurumu, besicileri korumak ve hayvancılığın sürdürülebilirliğine katkı sağlamak amacıyla üretim maliyetlerini göz önünde bulundurarak hayvan alım fiyatlarını düzenli güncellemektedir.

ESK kendisine ait 11 et kombinası, 1 et ve süt kombinası, 1 et işletme müdürlüğü ve 1 tavuk kombinasının yanı sıra, kombinasının bulunmadığı illerde de özel sektöre ait kesimhaneler ile besicilerimize mahallinde kesim hizmeti vermektedir. Bu kapsamda **2019-2025 (Eylül)** yıllarında **yaklaşık 483 bin** büyükbaş hayvan kesimi yapılmıştır.

Et ve Süt Kurumu, yurt içi et ve et ürünleri piyasasındaki taleplerin karşılanabilmesi, mevcut piyasa fiyatlarındaki dalgalanmaların önlenebilmesi, daha geniş tabana yayılarak nihai tüketiciye aracısız ulaşılması, halkımızın sağlıklı ve güvenilir ürünlerimizi ekonomik fiyatlarla temin edebilmesi amacıyla;

Kurum satış mağazaları ve Tarım Kredi Kooperatif Marketleri aracılığıyla perakende olarak halkımıza hizmet vermektedir. Ayrıca ESK; "piyasa regülasyonu kapsamında" Ankara ve İstanbul illerinde bulunan PERDER üyesi zincir marketler ile ülke genelinde bulunan sanayiciler, endüstriyel yemek üreticileri ve kasaplar aracılığıyla da vatandaşlarımıza uygun fiyata et ve et ürünleri ulaştırmaktadır. Bunlara ilave olarak

şarküteri üretimi yapan et sanayicilerine kesimlik hayvan tedarik etmektedir.

Türk Kızılay ile yapılan protokol kapsamında 2024 yılı kurban bayramında ESK tarafından 2.000 büyükbaş kurbanlık hayvan kesimi yapılmıştır. 2025 yılı Kurban Bayramı için de gerekli tedbirler alınarak elde kalan hayvanlar hakkında Kurumumuza ulaşan ve belirtilen kriterleri sağlayan tüm talepler karşılanmıştır.

Süt Üreticilerinin Alın Terini Koruyoruz

Çiğ süt fiyatlarının Ulusal Süt Konseyi tarafından belirlenen tavsiye fiyatın altına inmesini engellemek ve sektörde oluşan arz fazlası sütü değerlendirmek amacıyla yapılan çiğ süt regülasyonu kapsamında

Hayvancılık Genel Müdürlüğü ve ESK, üreticilerimizin

üretmiş olduğu ürünlerde değer kaybı yaşanmaması için gerektiğinde müdahale alımları yapmakta ve çiğ süt fiyatlarının Ulusal Süt Konseyi tarafından belirlenen tavsiye fiyatın altına inmesini engelleyerek üreticimizi desteklemektedir.

2022 yılında uygulanmaya başlanan Sözleşmeli Besicilik Modeli kapsamında:

- Verimlilik teşvik primi ile canlı stok yönetimi ve sürdürülebilir üretim sağlanmaktadır.
- Besicilere kırmızı et piyasasının arz talep durumuna göre erken ya da geç kesim primleri verilmektedir.
- Besicilerin aylık maliyetleri düzenli olarak hesaplanıp çiftçi refahı gözetilerek alım fiyatları güncellenmektedir.
- Alım ve fiyat garantisi verilen üreticiler 5 yıllık planlama yapabilmektedir.

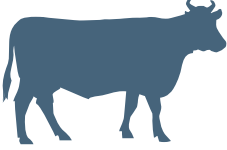

Hayvan Varlığımız Sürekli Azalıyor

Hayvan Varlığında Önemli Artışlar Sağladık

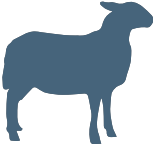
- 2002-2025 (Haziran) döneminde hayvan sayısında önemli artışlar olmuştur.

Büyükbaş
hayvan sayısını
%73,7 artırdık.

9,9
Milyon
2002

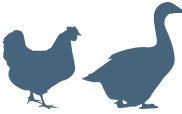
17,2
Milyon
2025
(Haziran)

Küçükbaş
hayvan sayısını
%82,4 artırdık.

31,9
Milyon
2002

58,2
Milyon
2025
(Haziran)

Kanatlı
hayvan sayısını
%53 artırdık.

251
Milyon
2002

384,1
Milyon
2024

Arı kovanı sayısını
%114,3 artırdık.

4,2
Milyon
2002

9
Milyon
2024

Kaynak: TÜİK

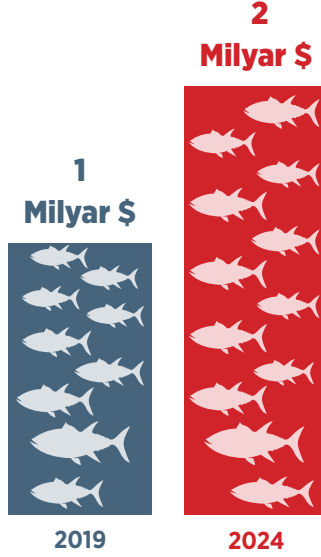

**Türkiye Su Ürünlerinde İthalatçı Bir Ülke
Konumuna Geldi**

Türkiye Su Ürünlerinde Net İhracatçıdır

Türkiye, su ürünleri dış ticaretinde net ihracatçı bir ülkedir.

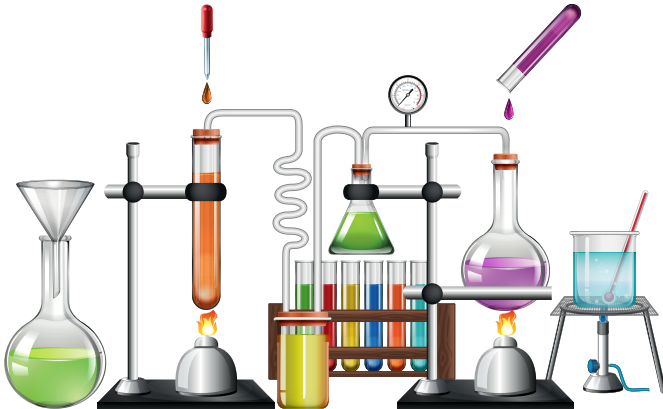
- 2024 yılında **1,73 milyar dolar** dış ticaret fazlası verilmiştir.
- Son 5 yılda ihracatta **%100** artış sağlanmıştır.

Gıdada GDO'ya Geçit Yok

- GDO'lu ürünlere ilişkin düzenleme, **5977 sayılı** "Biyogüvenlik Kanunu" ve bu Kanun kapsamında yayımlanan "Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelik" kapsamında gerçekleştirilmiştir.
- Bu düzenlemeyle ülkemizde GDO'lu bitki ve hayvanların üretimine izin verilmemektedir.
- Bugüne kadar ülkemizde **gıda amaçlı olarak onay verilmiş bir GDO'lu ürün bulunmamaktadır.**
- Gıda amaçlı GDO'lu ürün ithalatına da izin verilmemektedir.
- GDO analizleri, akreditasyon belgesine sahip **12** kamu ve **40** özel gıda kontrol laboratuvarında yapılmaktadır.

Tüketici Sağlığını Koruyacak Düzenlemeler Yapılmıyor

Tüketici Sağlığını Koruyacak Önemli Düzenlemeleri Hayata Geçirdik

- Tarladan sofraya gıda güvenilirliğini sağlamak amacıyla 5996 sayılı "**Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu**" ve bu Kanun'a bağlı olarak 200'ün üzerinde ikincil mevzuat çıkarılmıştır.
- Bu mevzuat, AB normları ve uluslararası kabul görmüş kriterler esas alınarak yapılmıştır.
- Gıdaların güvenilirliğinin ve kriterlerinin belirlendiği 100'ün üzerinde ürüne ilişkin kodeks hazırlanmıştır.

ÖNEMLİ BAZI DÜZENLEMELER

- Birçok geleneksel gıdada **bazı katkıların kullanımı yasaklanmıştır**.
- Takviye edici gıdaların piyasaya arzından önce **onay alma** şartı getirilmiştir.
- Toplu tüketim yerlerinde **alerjen bildirimi** zorunlu hâle getirilmiştir.
- Tüketicilerin gıdada daha doğru tercih yapmaları adına, hazır ambalajlı gıdaların etiketinde **beslenme bildirimi** uygulaması zorunlu hâle getirilmiştir.
- Gıda etiketlerinde **enerji ve besin öğelerinin** (yağ, doymuş yağ, karbonhidrat, şeker, protein ve tuz) miktarlarının yer alması zorunlu hâle getirilmiştir.
- Gıdaların trans yağ içeriği Dünya Sağlık Örgütünün önerisiyle **maksimum %2** olacak şekilde belirlenmiştir. Uygulamaya AB'den 3 ay önce geçilmiştir.

- Tüketici sağılığını korumak ve yanıltılmasını önlemek amacıyla içinde nar suyu olmayan nar aroması ve glikoz şurubu gibi bileşenler içeren ve nar ekşisi izlenimi veren nar ekşisi sosu vb. ürünlerin üretimi yasaklanmıştır.
- İçinde limon suyu bulunmayan; limon aroması, glikoz şurubu, koruyucu ve renklendirici katkı maddeleri kullanılarak üretilen ve limon suyu izlenimini veren limon sosu vb. ürünlerin üretimi yasaklanmıştır.
- Tüketicilerin yanıltılmasını önlemek ve gıda etiket okuma alışkanlığı ile farkındalığı artırmak amacıyla, gıda etiketleme mevzuatında değişiklik yapılmıştır.
- Gıda güvenilirliğinin teminine yönelik arı ürünlerine ilişkin ilk kez mevzuat yayımlanmıştır.
- Yarım yağlı ve $\frac{3}{4}$ yağlı tereyağı yasaklanmıştır.

**Yerel (Ata) Tohum eřitlerinin
Satışı Yasaklandı**

Yerel (Ata) Tohum eřitlerinin Satışını Yasaklamıyor, Koruma Altına Alıyor, Tescil ve Islah Ediyoruz

- Ülkemiz tohumculuk mevzuatında yerel eřitlerimize (ata tohum) ait tohumluk üretimini veya kullanımını yasaklayan bir düzenleme bulunmamaktadır.
- Aksine Tohumculuk Kanunu iftilerimizin kendi ihtiyaçlarını üretmesi ve ihtiyaçları oranında kendi arasında mbadelelerine (takas) izin vermektedir.
- Yapılan yasal düzenleme ile yerel eřitlerimize (ata tohum) ait tohumlukların tescili, sertifikasyonu ve ticari olarak pazarlamasına imkn sağlanmaktadır.
- Busrecin işletilmesi ile hastalık ve zararlılar ile bulaşık tohumlukların yerel çeşit adı altında denetimsiz olarak pazarlanması ile hastalık ve zararlıların kontrolsüz şekilde yayılması nlenecek ve gen kaynaklarımız koruma altına alınacaktır.

- Yerel çeşitler (ata tohumları) biyolojik çeşitlilik ve kültürel mirasın önemli bir bileşeni olup yetiştği çevre koşullarına uyum sağlamış, resmi ıslah programına alınmamış, yetiştiricinin bilgi, alışkanlık ve gelenekleri ile yakından ilişkili değişken bir popülasyondur. Çoğu modern çeşit; ıslah edilen çeşitler ve yerel çeşitlerden gelen genleri içermektedir ve gıda güvenliği için önemli bir kaynaktır. Yerel çeşitler (ata tohum) sistematik olarak toplanmakta, tanımlanmakta, gen bankalarında korunmakta ve yeni çeşit geliştirmek için ıslah çalışmalarında gen kaynağı olarak kullanılmaktadır.
- Ülkemizde yerel çeşitlerin (ata tohumları) tescillerinin yapılabilmesi amacıyla 2019 yılında çıkarılan 30877 sayılı "Yerel çeşitlerin (ata tohumları) Kayıt Altına Alınması, Üretilmesi ve Pazarlamasına Dair Yönetmelik" kapsamında 2020-2022 yılları arasında ülkemizin farklı bölgelerinden Bakanlığımıza ulaşan toplam 1.537 adet yerel çeşit (ata tohumu) örneği İzmir (Ulusal Tohum Gen Bankası) ve Ankara'da (Türkiye Tohum Gen Bankası) bulunan tohum gen bankalarımızda muhafaza altına alınmıştır.
- Yapılan incelemeler sonucunda teslim edilen örnekler arasında tekrarlanan çeşitler, standart çeşitler veya açık tozlanan ticari çeşitler tespit edilmiş olup çalışmalar dâhilinde ilk etapta 37 yerel çeşit (ata tohumu) tescil edilmiştir. 2025 yılı itibarıyla toplamda **49 tescilli yerel çeşidimiz** bulunmaktadır.

Ülkemizde Bitki Gen Kaynakları Korunmuyor

Gelecek Nesiller İçin Tohumlarımızı Tohum Gen Bankalarımızda Koruyoruz

Ülkemizin bitki genetik kaynaklarının korunması, uzun süreli muhafazası, sürdürülebilirliği, bilimsel araştırmalarda kullanımı ve gelecek kuşaklara aktarılabilmesi amacıyla koruma çalışmaları yürütüyoruz.

- İzmir'de bulunan Ulusal Tohum Gen Bankasında **3.099 türe** ait **59.150 tohum örneği** korunmaktadır.
- Ankara'da bulunan Türkiye Tohum Gen Bankasında **1.402 türe** ait **63.600 tohum örneği** korunmaktadır.
- **18 Arazi Gen Bankasında** **107 türe** ait **10.108 canlı örnek** muhafaza edilmektedir.
- **6 Araştırma Enstitümüzde** "1.000 türde yaklaşık **7.000 popülasyona ait**" soğanlı ve yumrulu doğal süs bitkisi (geofit) muhafaza edilmektedir.
- Ülkemizin genetik kaynaklarına sahip çıkmak ve atalarımızın yıllardır yetiştirdiği ürünleri gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla Sayın Emine ERDOĞAN Hanımefendi'nin himayelerinde "**Yerel Tohum Buluşmaları**" gerçekleştirilmiştir. Çiftçilerimiz ve halk tarafından Bakanlığımıza, yerel bitki ve çeşitlerine ait 1.000'i aşkın tohum bağışlanmıştır.

Tarımda yaygın olarak kullanılan tohumların iklim değişikliği, salgın hastalıklar vb. değişikliklere uyum için geliştirilmeye devam etmesi gerekmektedir. Çevresel değişikliklere uyumlu yeni çeşitlerin geliştirilmesinin **en önemli sigortası**, gen bankalarında muhafaza edilen ve büyük bir çeşitliliğe sahip genetik kaynaklarımızdır.

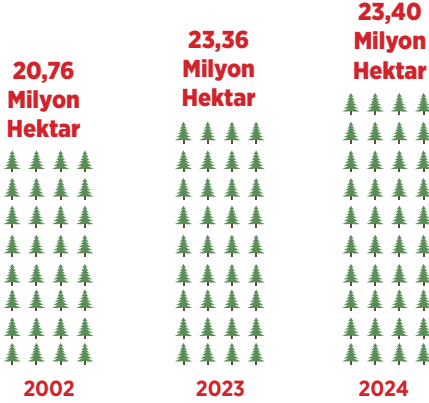

Ülkemizde Yeşil Alanlar Azalıyor

Orman Varlığımızı Artırıyoruz

- Son 22 yılda, orman alanımızı 2,6 milyon hektar artırdık.

Son 22 yılda yaptığımız ağaçlandırma çalışmaları ile orman varlığımızı **%12,5** artırdık.

- Bugün itibarıyla orman alanımız ülke yüz ölçümünün %30'unu kaplamaktadır. **2028 yılı orman varlığının 23,6 milyon hektara çıkarılması** ve ormanların ülke yüz ölçümünün **%30,3'ünü** kaplaması hedeflenmektedir.
- Gelir getirici tür ağaçlandırması** kapsamında 2024 yıl sonu itibarıyla **8.797** köyde; badem, ceviz, kestane, dut, fıstıkçami, alıç, ahlat, kuşburnu, defne, keçiboynuzu vb. türlerle gelir getirici köy ormanları tesis edilmiş **32 milyon** fidan toprakla buluşturulmuştur.
- Son 22 yılda **7,5 milyar adet tohum ve fidanı** toprakla buluşturduk.

Toprak Varlığımız Hızla Azalıyor

Topraklarımızı Koruyoruz

- Erozyon, kirlenme, amaç dışı veya yanlış kullanımlar gibi çeşitli nedenlerle toprak kaybı ve arazi bozulmalarının hızlı geliştiği, ortalama eğimi %8 olan **100 hektardan** büyük olan tarımsal üretim potansiyeli yüksek ovalarımızı koruma altına alıyoruz.
- Ülkemiz genelinde yaklaşık 9,5 milyon hektar alana sahip **468 büyük ova tarımsal sit alanı** olarak ilan edilmiştir.
- 1989-2002 yılları arasında tarım vasfını kaybeden arazi miktarı, yıllık ortalama **140 bin hektar** iken bu alan 2003-2018 yılları arasında **57 bin hektara**, son 6 yılda ise **15 bin 357 hektara** kadar düşürülmüştür.

1989-2002

**140 Bin
Hektar**

2003-2018

**57 Bin
Hektar**

2019-2024

**15 Bin 357
Hektar**

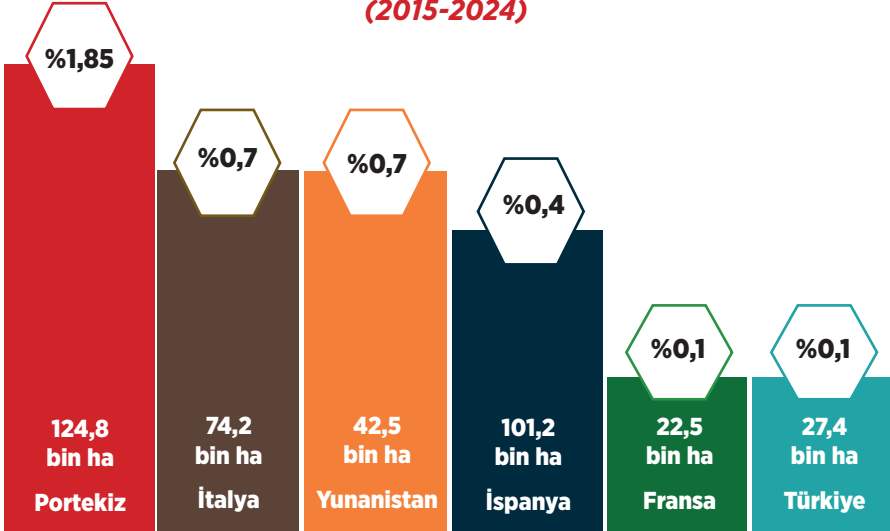

Orman Yangınlarına Müdahalede Lider Ülkeyiz

- Orman Yangınlarıyla Mücadele çalışmaları kapsamında, "Orman Yangın Yönetim Sistemi" ile insan gücünü, kara ve hava araçlarını tek merkezden yöneterek orman yangınlarıyla mücadelede Türkiye'yi çevre ülkelere de her an yardım edebilecek güçlü bir yapıya kavuşturduk.
- Orman Yangınları ile Mücadelede Yapay Zekâ Dönemi;
Karar Destek Sistemi ile yangın çıkma ihtimali ve çıkan yangının sebebini tahmin ediyor, meydana gelen yangına en doğru müdahale şeklini belirliyor, koşullara göre yangın davranışını ve tehlikesini tahmin ediyor, personele ve yangına ait bilgileri anında işliyoruz.

AKDENİZ ÜLKELERİNİN ORTALAMA ORMAN YANGIN VERİLERİ (2015-2024)

Kaynak: EFFIS Raporu ve FRA Verileri

ALO 112

Kurduğumuz Erken Uyarı Sistemi ile orman yangınlarına ilk müdahale süresini 40 dakikadan **11 dakikaya** düşürdük.

GÖREVLİ PERSONEL SAYISI

15.500 Yangın İşçisi **134.000** Gönüllü Personel
4.000 Teknik Eleman **5.500** Orman Muhafaza Memuru

YER MÜDAHALE ARAÇ SAYISI

1.786 Arazöz **2.742** İlk Müdahale Aracı
831 İş Makinesi

HAVADAN MÜDAHALE ARAÇ SAYISI

27 Uçak **14** İHA **105** Helikopter

- Ormanlarımızı **776 adet** kuleden **24 saat** gözetliyoruz.
- Anayasa'mızın 169. maddesine** orman alanları güvence altına alınmıştır. Yanan alanlar Orman Genel Müdürlüğümüzce yeniden ağaçlandırılmaktadır. **Ülkemizde yanan hiçbir orman alanı imara ve yapılaşmaya açılmamıştır.**

Yeterli Fidan Dikimi Yapılmıyor

Bir Günde 13,8 Milyon Fidanı Toprakla Buluşturarak Rekor Kırdık

- Kasım 2019'da 81 ilimizde, genç yaşlı el ele, aynı anda 13,8 milyon fidanı daha yeşil bir Türkiye için farkındalık oluşturmak adına toprakla buluşturduk.
- Çorum'da 303.150 fidanla **"1 saatte en fazla fidan dikme"** rekorunu kırarak Guinness Rekorlar Kitabı'na girdik.
- 2023 yılında **5 milyon 2023**, 2024 yılında ise **2 milyon 29 bin** fidanı **11 Kasım Milli Ağaçlandırma Günü** etkinliklerinde toprakla buluşturduk.
- Her yıl farklı temalarla 81 ilimizde eş zamanlı olarak düzenlenen 11 Kasım Millî Ağaçlandırma Günü etkinlikleri kapsamında, 2019-2024 döneminde, vatandaşlarımızla birlikte 81 ilimizde **34,7 milyon fidan** buluşturduk.

"2024 YILI GELECEĞE NEFES, İNSANLIĞA NEFES KUTLAMALARI"

- 2024 yılı Milli Ağaçlandırma Günü etkinlikleri dünyanın dört bir yanında yaşanan savaşlara ve insanlık dramına dikkat çekmek amacıyla, "GELECEĞE NEFES, İNSANLIĞA NEFES" mottosuyla 4 ha alanda, 8 bin adet fidan dikilerek "Gazze Hatıra Ormanı" tesis edilmiştir.
- 11 Kasım 2024 de, 81 ilimizde 723 farklı fidan dikim sahasında, 238.782 kişinin katılımıyla, 1.183 hektar alanda "Geleceğe Nefes, İnsanlığa Nefes" ormanları kurulmuştur.

Sulama Yatırımları Yetersiz

Sulama ve İçme Suyu Yatırımlarında Cumhuriyet Tarihimizin Rekorunu Kırdık

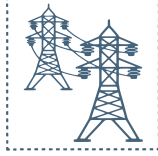

2003-2025 döneminde 2025 yılı fiyatlarıyla toplam
3 trilyon 510 milyar TL tutarında yatırım yaptık.

2003-2025 dönemi tesis sayıları

805
Baraj

637
HES

352
İçme Suyu
Tesis

1.890
Sulama
Tesis

6.239
Taşkın
Kontrolü
Tesis

26
Atık Su
Tesis

522
Gölet ve
Bent

148
Yer Altı
Depolaması
ve
Suni Besleme

Son 23 yılda 10.619 tesis ve 365 toplulaştırma projesi olmak üzere
toplam 10.984 tesisi hizmete sunduk.

Türkiyenin Gururu Dev Tesisleri Milletimizin Hizmetine Sunduk

💧 Gaziantep Düzbağ İçme Suyu

💧 Ankara Gerede İçme Suyu

💧 KKTC Su Temin Projesi

💧 Melen İçme Suyu Projesi

💧 Ermenek Barajı

💧 Mavi Tünel

💧 Çine Adnan Menderes
Barajı ve HES

💧 Elâzığ İçme Suyu

💧 Deriner Barajı ve HES

💧 Borçka Barajı

💧 Dalaman Akköprü Barajı

💧 Gördes Barajı

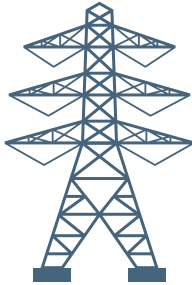
💧 Zamantı Tüneli

💧 Suruç Tüneli ve Sulaması

💧 Ilısu Prof. Dr. Veysel Eroğlu
Barajı ve HES

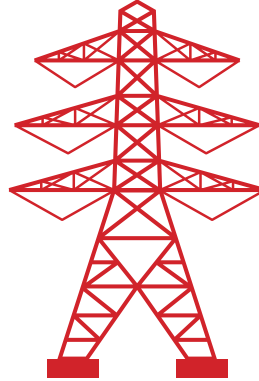
💧 Yusufeli Barajı ve HES

12.179 MW
Kurulu Güç

1924 - 2002
(79 Yıl)

20.301 MW
Kurulu Güç

2003-2025
(23 Yıl)

79 yılda 12.179 MW kurulu güce ulaşmışken son 23 yılda mevcut kurulu gücümüzün üzerine 20.301 MW ekleyerek toplam kurulu gücümüzü yaklaşık **2,7 katına** çıkardık.

Kuraklıkla İlgili Hiçbir Önlem Alınmıyor

Kuraklığa Karşı Suyumuzu Koruyoruz

- Suyu tüm kullanım alanlarında verimli kullanarak, kaynaklarımızın sürdürülebilirliğinin sağlanması ve gelecek nesillere aktarılması için "Suda Sıfır Kayıp" temasıyla "Su Verimliliği Seferberliği" başlattık.
- Anadolu Bozkır Ekosistemleri İçin İklim Değişikliğine Ekosistem Tabanlı Uyum Strateji Belgesi 2022/8 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile 07.06.2022 tarihli ve 31859 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Strateji uygulamaları; tarımsal üretimde tarım, mera, sulak ve orman alanlarının entegre yönetimi ile İklim Değişikliğine bütünsel bir yaklaşım getirmektedir. Strateji belgesi ile Bakanlığımız tarafından bu yaklaşımın Anadolu bozkırlarında sistematik bir anlayışla yaygınlaştırılması ve tarımsal üretimin sürdürülebilirliğinin temini hedeflenmektedir.
- İklim değişikliğine bağlı olarak 2021 yılı ilkbahar dönemindeki yetersiz yağış nedeniyle %30'dan fazla verim kaybı yaşayan buğday, arpa, yulaf, çavdar, tritikale, nohut ve mercimek üretimi yapan **658.885 çiftçimize 2,6 milyar TL destek sağlanmıştır**. Tarım sigortası uygulamaları kapsamında 2024 yılında buğday, arpa, yulaf, çavdar, tritikale, nohut ve mercimek ürünleri için Köy Bazlı Verim Sigortası yaptıran üreticilerimize 284,8 milyon TL devlet prim desteği sağlanarak 303 milyon TL tazminat ödendi.

- 2007 yılında Ülkemiz genelinde başlatılan bireysel sulama sistemleri hibe desteklemeleri kapsamında bugüne kadar toplam **60.298** adet proje hayata geçirilmiş, 5,5 milyon dekar alan modern sulama sistemleriyle buluşturulmuştur. Bu sayede 120.596 kişinin tarımsal istihdamda kalması sağlanmış, yapılan çalışmalar için günümüz rakamlarıyla **11,5 milyar TL** tutarında ödeme gerçekleştirilmiştir.
- Yapılan yatırımlar sayesinde suyun tasarruflu ve verimli kullanımı sağlanarak yaklaşık %60'a varan su tasarrufu elde edilmiştir. Bununla birlikte tarım toprakları; tuzluluk, taban suyu yükselmesi ve erozyon risklerinden korunmuş, ürünlerde ise yaklaşık %20-25 oranında verim artışı gerçekleşmiştir.
- 2025 yılı başvuruları alınmış, hibe sözleşmeleri imzalanmış, mal alımları gerçekleştirilmiş olup ödeme aşamasına geçilmiştir.
- Cumhurbaşkanlığı Kararı ve Uygulama Yönetmeliği Resmî Gazete'de yayımlanarak 2023-2027 dönemi Türkiye Tarımsal Kuraklık Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı oluşturulmuştur. Söz konusu eylem planı ile tarımsal su kullanımının planlaması, gerekli tedbirlerin önceden alınması, tarımsal üretimde sürdürülebilirliği sağlamak ve kuru/sulu alanda üretim yapmak için gerekli yol haritası belirlenmiştir.

- Tarımsal Kuraklık Yönetimi Koordinasyon Kurulu tarafından alınan kararlar doğrultusunda kırsal kesimde kuru ve sulu tarım alanlarında; gerekli su yatırımlarının planlanması, iklim dostu tarım tekniklerinin yaygınlaştırılması, kuraklığa toleranslı tohum geliştirilmesi ve kullanımının yaygınlaştırılması, sulama teknikleri ve arazi kullanım planları gibi uygulamalar eylem planı kapsamında, 21 kurum/kuruluş ve 81 il müdürlüğüyle gerçekleştirilerek kuraklığa karşı suyumuz korunmaktadır. Hububat ürünleri baz alınarak hububatın fenolojik gelişimi üretim sezonu boyunca takip edilmektedir.
- Bakanlığımızın analizleri çerçevesinde yer altı sularının tarımsal açıdan yetersiz olduğu belirlenen 11 ilin ve 52 ilçesi yeraltı su kısıtı havzası olarak tanımlanmıştır. Bu havzalarda su tüketimi yüksek mısır gibi ürünler yerine su tüketimi daha az olan mercimek, nohut, arpa, buğday, aspir, yağlık ayçiçeği ve baklagil yem bitkisi eken çiftçilerimize ilave destek verilmektedir. 2026 üretim yılından itibaren ise su kısıtı havzalarında mısır ve patates destek kapsamından çıkartılmıştır. Münavebe kuralını da bir yıl sulu bir yıl kuru ürün olacak şekilde düzenleyerek bitkisel üretimde sulu üretim alanlarından %50 su tasarrufu sağlanması hedeflenmiştir.
- Kurak ve yarı kurak bölgelerde yağış sularından maksimum fayda sağlanmak üzere yağmur hasadı projeleri yürütülmektedir.
- 2022 yılında Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında tarımsal kuraklığı önlemeye yönelik kırsalda yağmur hasadı için havuz yapımı (jeomebran) %50 hibe kapsamına alınmıştır.
- Tarımda dijitalleşme ile bitkinin ne zaman ve ne kadar sulama suyuna ihtiyaç duyduğunun tahmin edilmesi için "Dijital Sulama Yönetimi" projeleri yürütülmektedir.
- Düşük kaliteli ve arıtılmış suların tarımsal sulamada kullanımına ilişkin AR-GE çalışmaları yürütülmektedir.
- Tarımda su tasarrufu ve verimliliğe yön verecek, kuraklık yönetimine katkı sağlayacak "Sulama Yönetimi ve Bitki Su Tüketimi Sistemi TAGEM-SuET" hayata geçirilmiştir.

AOÇ Arazi Varlığında Azalmalar Yaşanıyor ve Yeterli Ağaçlandırma Yapılmıyor

Arazi Varlığı Korunuyor

- 1937 yılında Atatürk tarafından hazineye bağışlandıktan sonra **1939-1983** yılları arasında çıkan kanunlar ve kararlar ile Atatürk Orman Çiftliği arazi varlığında azalmalar olmuştur. Sıklıkla kamuoyunda bahsi geçen iddialar asılsız olup 1983 yılından sonra herhangi bir arazi kaybı yaşanmamıştır. **Kamuoyunda yer alan iddialar, 1983 yılına kadar çıkarılan çeşitli kanunlarla Atatürk Orman Çiftliği mülkiyetinden çıkmış alanlardır.** Bu alanlarla ilgili işlemler tasarruf sahiplerince yapılmaktadır. Bu nedenle medyada, Atatürk Orman Çiftliği arazileri olarak tanımlanan alanlar, Atatürk Orman Çiftliği mülkiyetinde ve sorumluluğunda değildir.

Araziler Ağaçlandırılıyor

- Atatürk Orman Çiftliği arazisinin **22.800 dekar alanı** ağaçlandırılmış olup bu alanların **%80,5'lik kısmı 2002-2024 yılları arasında ağaçlandırılmıştır.** Ağaçlandırma ve park alanlarının artırılması için gerekli çalışmalar hali hazırda devam etmektedir.

www.tarimorman.gov.tr